

รายวิชา ภาษาไทย

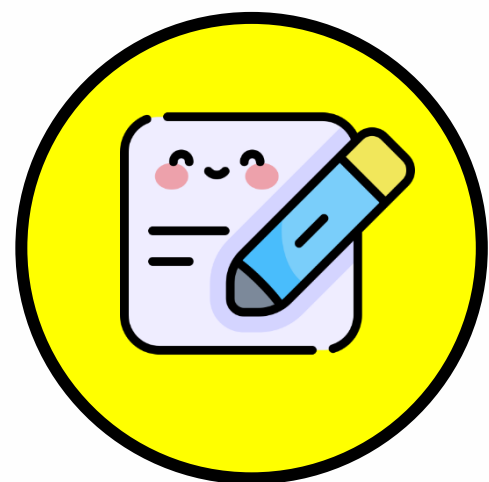
รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รังสรรค์พจนศิลป์ ยลยินวรรณคดี

เรื่อง คำราชาศัพท์ (๕)

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

กิจกรรม

ชุดคำสร้างความคิด

บิณฑบาต

จำวัด

นอน

อาตมา

ภัตตาหาร

กิน

โยม

อาพาธ

ทำวัตร

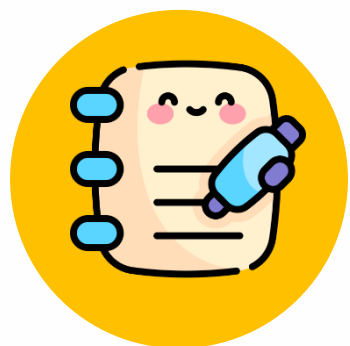

นิมนต์

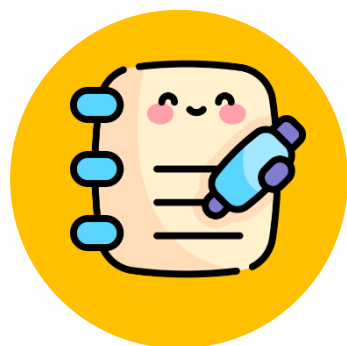
การใช้คำสุภาพกับคำศัพท์ที่ใช้กับพระสงฆ์
มีความแตกต่างกันอย่างไร

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของคำสุภาพ
และคำที่ใช้กับพระสงฆ์ได้
๒. บอกคำสุภาพและคำที่ใช้กับ
พระสงฆ์ได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๓. เห็นคุณค่าคำสุภาพและคำที่ใช้
กับพระสงฆ์และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

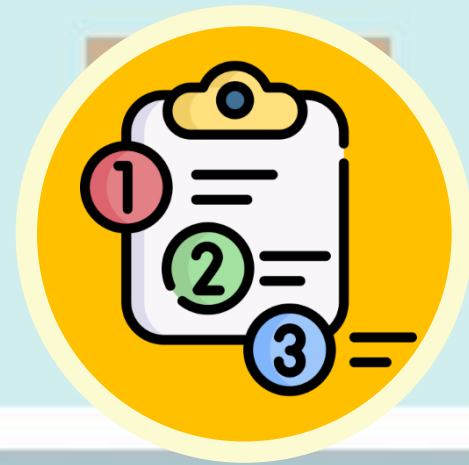
คำสุภาพที่ใช้กับบุคคลทั่วไป

คำที่ใช้กับพระสงฆ์

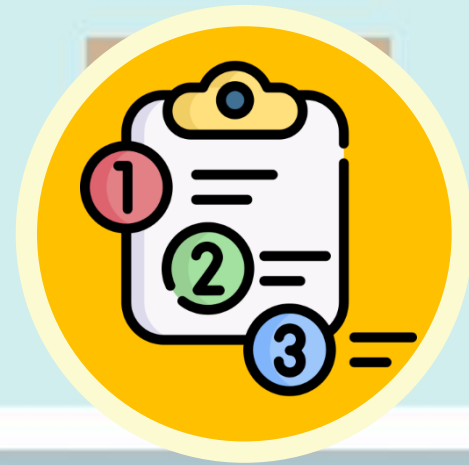
คำสุภาพสำหรับบุคคลทั่วไป

คำศัพท์สำหรับบุคคลทั่วไปหรือสุภาพชนเรียกว่า คำสุภาพ เป็นคำที่ใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความสุภาพถูกต้องตามกาลเทศะ และบุคคล ไม่ใช่คำหยาบ คำผวน และคำคะนอง คำสุภาพ จึงช่วยให้การสื่อสารราบรื่นและเกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมคำสุภาพสำหรับบุคคลทั่วไปที่ควรศึกษา มีดังนี้

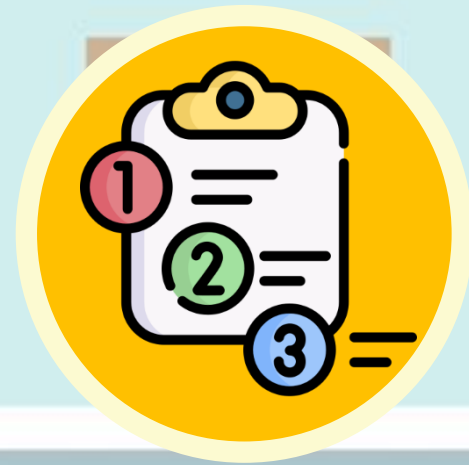
ตัวอย่างคำสุภาพ

คำสุภาพ	คำสามัญ
รับประทาน	กิน
ทราบ	รู้
สวามิภักดิ์	ใส่หมวก
ตลอดบุตร	ตลอดลูก
ต้องการ	อยาก
นำมา	เอามา

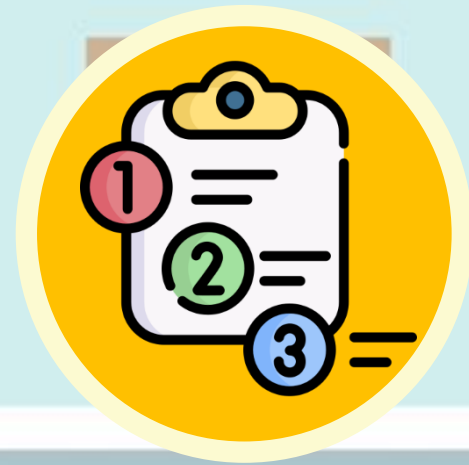
ตัวอย่างคำสุภาพ

คำสุภาพ	คำสามัญ
จำคุก	ติดคุก
ฝังแดด	ตากแดด
ถึงแก่กรรม	ตาย (เมื่อสิ้นอายุขัย)
เสียชีวิต	ตาย (ด้วยสาเหตุอื่น)
ศีรษะ	หัว
แพทย์	หมอ

ตัวอย่างคำสุภาพ

คำสุภาพ	คำสามัญ
วณิพก	ขอทาน (ที่ร้องเพลงแลกเงิน)
ขนมใส่ไส้	ขนมสอดไส้
กล้วยเปลือกบาง. กล้วยกระ	กล้วยไข่
ถั่วพาะ	ถั่วงอก
ไม้ตีพริก	สาก
โค	วัว

ตัวอย่างคำสุภาพ

คำสุภาพ	คำสามัญ
กระป๋อง	ควาย
สุนัข	หมา
สุกร	หมู
เท้า	ตีน
รากดิน	ไส้เดือน

คำศัพท์เฉพาะสำหรับพระภิกษุสงฆ์

พระภิกษุสงฆ์ เป็นบุคคลซึ่งได้รับการนับถือจากบุคคลทั่วไป การใช้ถ้อยคำสำหรับพระภิกษุจึงมีการกำหนดใช้เฉพาะ เพื่อเป็นการแสดงถึงความเคารพนับถือและยกย่องพระสงฆ์ การพูดกับพระสงฆ์จะต้องมีสัมมาคารวะ สำรวม ไม่ใช่ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ผู้พูดจำเป็นต้องเข้าใจสมณศักดิ์ของพระสงฆ์ด้วย จึงจะสามารถพูดได้ถูกต้อง

ตัวอย่างคำที่พระภิกษุสงฆ์ใช้

คำสรรพนามบุรุษที่ ๑	คำสรรพนามบุรุษที่ ๒	คำขานรับ
อาตมา ใช้กับฆราวาสทั่วไป	มหาบพิตร ใช้กับพระมหากษัตริย์	ขอถวายพระพร ใช้กับพระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์
อาตมาภาพ ใช้กับพระราชวงศ์ ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป และในงานพิธีการ	บพิตร ใช้กับพระราชวงศ์	เจริญพร ใช้กับฆราวาสทั่วไป

ตัวอย่างคำที่พระภิกษุสงฆ์ใช้

คำสรรพนามบุรุษที่ ๑	คำสรรพนามบุรุษที่ ๒	คำขานรับ
เกล้ากระผม ใช้กับพระภิกษุ ด้วยกัน ที่เป็นพระอุปัชฌาย์ หรือที่ดำรงสมณศักดิ์สูงกว่า	โยม ใช้กับบิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ ที่มีอาวุโสสูงกว่า	ครับ, ขอรับ ใช้กับพระภิกษุ ด้วยกันโดยทั่ว ๆ ไป
ผม, กระผม ใช้กับพระภิกษุ ด้วยกันโดยทั่ว ๆ ไป	คุณ, เธอ ใช้กับฆราวาสทั่วไป	-

ตัวอย่างคำที่ใช้กับพระสงฆ์

หมวดคำนาม เช่น

กุฏิ	เรือน หรือตึกสำหรับพระสงฆ์ใช้อาศัย
กาสาवพัสตร์	ผ้าคลุมผาด หรือผ้าเหลืองพระ
อาบัติ	โทษที่เกิดจากการล่วงละเมิดข้อห้ามแห่งภิกษุ
ตาลปัตร	พัดใบตาล มีด้ามยาว สำหรับพระสงฆ์ใช้ในพิธีกรรม เช่น ในเวลาให้ศีล ปัจจุบันอนุโลมพัดที่ทำด้วยผ้าว่าตาลปัตร เช่นกัน

ตัวอย่างคำที่ใช้กับพระสงฆ์

หมวดคำกริยา เช่น

จำพรรษา	อยู่ประจำที่วัดเป็นเวลา ๓ เดือน ในฤดูฝน
นมัสการ	การแสดงความอ่อนน้อมด้วยการไหว้
อาราธนา	การเชื่อเชิญ เช่น อาราธนาให้แสดงธรรมเทศนา
นิมนต์	การเชื่อเชิญ เช่น นิมนต์ไปฉันเพลที่บ้าน

ของฝากจากครู

เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

 (สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง รังสรรค์พจนศิลป์ ยลยินวรรณคดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่ครูกำหนด และเขียนบทสนทนาตามสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ โดยในบทสนทนาต้องประกอบไปด้วยคำสุภาพหรือคำที่ใช้กับพระสงฆ์ อย่างน้อยกลุ่มละ ๕ คำ

สถานที่ :

บทสนทนา

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่ครูกำหนด และเขียนบทสนทนาตามสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ โดยในบทสนทนาต้องประกอบไปด้วยคำสุภาพหรือคำที่ใช้กับพระสงฆ์ อย่างน้อยกลุ่มละ ๕ คำ

สถานการณ์

บทสนทนา

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

คำศัพท์และความหมาย

กลุ่มที่ ๑ : เมื่อตักบาตรในวันเกิด

คำศัพท์	ความหมาย
.....	
.....	
.....	

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

คำศัพท์และความหมาย

กลุ่มที่ ๒ : เมื่อจัดงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่

คำศัพท์	ความหมาย
.....	
.....	
.....	

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

คำศัพท์และความหมาย

กลุ่มที่ ๓ : เมื่อสนทนากับพระสงฆ์เนื่องในโอกาสทำบุญไถ่ชีวิตสัตว์

คำศัพท์	ความหมาย
.....	
.....	
.....	

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำสุภาพและคำที่ใช้กับพระสงฆ์

คำศัพท์และความหมาย

กลุ่มที่ ๔ : เมื่อแห่เทียนพรรษาไปที่วัดและถวายผ้าอาบน้ำฝน

คำศัพท์	ความหมาย
.....	
.....	
.....	

นำเสนอผลงาน

สรุปบทเรียน

คำราชาศัพท์กับวัฒนธรรมไทย

คำราชาศัพท์สมบัติทางภาษาที่สะท้อนความเคารพและลำดับชั้นทางสังคม เมื่อเราใช้คำกับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ หรือพระสงฆ์ ต้องเลือกถ้อยคำที่มีระดับและความหมายเฉพาะ เพื่อแสดงความยกย่องและสืบสานมารยาทที่สืบทอดมาเป็นเวลานาน

คำราชาศัพท์กับวัฒนธรรมไทย

การรู้จักความแตกต่างของคำราชาศัพท์กับคำสุภาพสำหรับคนทั่วไปไม่เพียงแต่ช่วยให้การสื่อสารถูกต้องเท่านั้น แต่ยังสะท้อนความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และคุณค่าทางวัฒนธรรมของผู้ฟัง การใช้ภาษาที่เหมาะสมจึงเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นมรดกทางวาจาที่ทำให้สังคมไทยงดงามและมีระเบียบ หากเราเรียนรู้และนำไปใช้อย่างถูกต้อง ก็จะเป็นการรักษาวัฒนธรรมและส่งต่อความงามของภาษาไทยให้คนรุ่นหลังต่อไป

บทเรียนครั้งต่อไป

การพูดในโอกาสต่าง ๆ (๑)

 สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๑๗ เรื่อง การวางแผนพูดโฆษณา

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th

ภาค

